

STORTINGET

Representantforslag 130 S

(2024–2025)

fra stortingsrepresentantene Mari Holm Lønseth, Ingunn Foss og Sandra Bruflot

Dokument 8:130 S (2024–2025)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Mari Holm Lønseth, Ingunn Foss og Sandra Bruflot om å styrke ofrenes stilling og øke bruken av omvendt voldsalarm

Til Stortinget

Bakgrunn

Altfor mange blir utsatt for vold i nære relasjoner. Særlig kvinner og barn er utsatt for dette. Kampen mot vold i nære relasjoner er en viktig frihetskamp for forslagsstillerne. En av ti kvinner har opplevd alvorlig vold fra en partner. Vold ødelegger menneskers liv, og vold og dårlige oppvekstforhold gir dårligere helse og høyere risiko for å bli rekruttert inn i annen kriminalitet.

Ifølge Menon Economics (2023) forårsaker vold utgifter for 92,7 mrd. kroner. Vold i nære relasjoner er et forvarsel på det mest alvorlige utfallet.

Den nasjonale drapoversikten for 2024 (Politiet 23.01.25. Nasjonal drapoversikt for 2024) viser det høyeste antallet drap i nære relasjoner de siste ti årene. Av 37 ofre ble 24 drept av noen de hadde en nær relasjon til. I 2024 var 21 ofre kvinner, og med det var 2024 det året i den siste tiårsperioden med den høyeste andelen kvinnelige drapsofre, hvor nesten 6 av 10 drepte var kvinner.

I 2024 registrerte politiet 3 545 meldinger om vold i nære relasjoner. Det utgjør en økning på nesten 13 prosent sammenlignet med året før. Ifølge politiet er det en økning i nesten alle politidistrikt (Politidirektoratet

06.03.25. Pressemelding: Vold i nære relasjoner er en vedvarende samfunnsutfordring).

Samtidig som antall saker om vold i nære relasjoner går opp, går oppklaringsprosenten ned. Oppklaringsprosenten pr. 2. tertial 2024 er på 24,4 prosent (Politidirektoratet: Politiets 2. tertialrapport 2024).

Forslagsstillerne mener disse tallene viser at innsatsen mot vold i nære relasjoner må trappes opp. Forslagsstillerne mener det trengs en forsterket innsats for å forebygge vold i nære relasjoner, og for å etterforske og stille voldsutøvere til ansvar. Forslagsstillerne mener det er nødvendig å beskytte ofrene for kriminalitet bedre. Hensynet til ofrene skal veie tyngre.

Forebygging av vold i nære relasjoner må starte tidlig. God oppfølging av familier gjennom helsestasjon, barnevern, barnehage og skole er viktig. Forslagsstillerne mener at alle kommuner bør ha en handlingsplan mot vold i nære relasjoner.

Politiets kapasitet til å etterforske saker om vold i nære relasjoner må opp. De siste årene har antall politifolk i politidistriktene blitt redusert, samtidig som kriminaliteten har økt. Forslagsstillerne viser til Høyres alternative statsbudsjett, hvor det foreslås en kraftig styrking av politiet, og viser særlig til Høyres forslag om å styrke påtalekapasiteten for å øke bruken av omvendt voldsalarm.

RISK (risikoanalyse og kriminalitetsforebygging av vold i nære relasjoner) er et viktig prosjekt for å forebygge vold i nære relasjoner. Forslagsstillerne mener RISK-enheter må etableres i alle politidistrikter.

Forslagsstillerne mener det er nødvendig å plassere ansvaret for å bære voldsalarm på voldsutøveren. Selv om Stortinget har vedtatt nødvendige lovendringer, og bruken av omvendt voldsalarm går opp, er det ikke tilstrekkelig. Omvendt voldsalarm bør være hovedrege-

len. Dette kan også innebære at voldsutøvere må flytte fra sine nærområder. Det vil være et inngripende tiltak, men forslagsstillerne mener det er voldsutøveren som bør leve med inngripende tiltak, ikke offeret.

Kontaktforbud er et forbud mot å oppholde seg et sted eller mot å ha kontakt med bestemte personer. Kontaktforbud kan fastsettes for inntil fem år eller for alltid. Forslagsstillerne mener at flere eksempler den siste tiden viser at terskelen for evigvarende besøks- og kontaktforbud er for lav. Forslagsstillerne mener at terskelen bør senkes for å ivareta hensynet til offeret. Personer som blir dømt for vold i nære relasjoner eller andre alvorlige voldshandlinger, skal som hovedregel ilegges evigvarende kontaktforbud mot voldsoffer og relevante pårørende.

Personer som har blitt utsatt for vold, og deres pårørende skal ikke trenge å se seg over skulderen i frykt for å møte voldsutøveren på butikken. Kriminalomsorgen varsler ofte ved løslatelse og permisjoner, men det trengs klare rutiner for varsling slik at det ikke blir ulik praktisering i ulike deler av landet, selv for saker med lik alvorlighetsgrad. Det må etableres rutiner for automatisk varsling til etterlatte og ofre ved løslatelse og permisjoner.

Forslagsstillerne har merket seg at regjeringen har sendt på høring et forslag om å endre regelverket slik at det blir innført varslingsplikt der domfelte har overtrådt lovbrudd med strafferamme på fengsel inntil 6 år eller høyere mot den personlige frihet og fred, voldslovbrudd og seksuallovbrudd, med mindre det foreligger fare for domfeltes liv eller helse. For øvrige lovbrudd videreføres

gjeldende rett, der varslingsplikten beror på en skjønnsmessig vurdering av om visse vilkår er oppfylt. Det foreslås også å utvide området for varsling i forhold til gjeldende rett. Forslaget har høringsfrist 1. april 2025.

Forslagsstillerne mener regjeringen raskt må komme til Stortinget med et lovforslag, og at det i lovforslaget må legges til grunn at kriminalomsorgen også har plikt til å varsle om korte permisjoner.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen gjennomgå regelverket knyttet til bruk av omvendt voldsalarm, med sikte på at omvendt voldsalarm skal være hovedregelen.
2. Stortinget ber regjeringen gjennomgå regelverket for å senke terskelen for å ta i bruk evigvarende kontaktforbud, herunder vurdere om det som hovedregel skal ilegges evigvarende kontaktforbud der personer er dømt for mishandling i nære relasjoner.
3. Stortinget ber regjeringen så snart som mulig og senest innen 1. oktober 2025 komme tilbake til Stortinget med et lovforslag som sikrer plikt til å varsle etterlatte og ofre ved løslatelse og permisjoner av domfelte.

17. mars 2025

Mari Holm Lønseth

Ingunn Foss

Sandra Bruflot

